

El lloc

Les designacions de lloc s'inclouen, com és ben sabut, en els anomenats complements circumstancials o adverbials del verb. En l'anàlisi d'oracions com *Vam anar al Tibidabo*; *La vaig acompanyar a casa seva*; *Ens veurem allí*; *Hi anàvem sovint*, diríem que *al Tibidabo*, *a casa seva*, *allí* i *hi* són complements circumstancials de lloc, cosa que vol dir que es limiten a indicar una circumstància en què es realitza l'acció del verb, circumstància que no ha d'afectar la natura o essència del subjecte i dels complements d'objecte, que apareixen com els protagonistes principals de la frase verbal. Tanmateix, el fet és que, ben sovint, els complements circumstancials de lloc, sense deixar de comportar-se gramaticalment com a tals —cosa que té la seva manifestació més clara en la seva capacitat de reducció a les formes pronominals *on* i *hi*—, ocupen en l'oració, quant a la seva significació o contingut semàntic, el lloc del subjecte o d'un dels complements d'objecte (directe o indirecte).

La substitució del subjecte de l'oració per un complement circumstancial de lloc és, efectivament, un fet molt freqüent, del qual podríem trobar molts exemples

en l'expressió popular. Caldria esmentar, primerament, frases de caràcter paremiològic o folklòric com *A Tarragona manxen*, *A Verdú fan cantirets*, *A Sant Fost tanquen amb claus el rebost*, *A la Fatarella fan l'estofat amb paella*, etc., a les quals podríem afegir oracions de caràcter més general, volem dir, expreessant tota mena d'accions normals i pròpies de la realitat quotidiana: *A casa no ho voldrien*, *A la feina s'ho prendrien malament*, *A pagès no tenen tantes manies*, *T'ho resoldran a l'Ajuntament*, etc. És ben fàcil de veure que oracions com *A Tarragona manxen* i *A casa no ho voldrien* equivalen —per la significació, és clar— a *Els de Tarragona manxen* i *Els de casa no ho voldrien*: la mateixa idea expressada pels grups nominal *els de Tarragona* i *els de casa* és expressada en les construccions anteriors pels termes adverbials (locatius) *a Tarragona* i *a casa*, cosa que fa que les oracions esdevinguin impersonals, això és, amb un subjecte gramatical indeterminat. Adhuc un complement locatiu indicant procedència pot eliminar el subjecte d'una oració (i fer-la esdevenir impersonal), com en el cèlebre poema de J.V. Foix, en què el terme adverbial *De Pau i Palau-saverdera* (*porten les mels de llur cinglera*) alterna amb els grups nominal *els de la Vall*, *els de Colera*, *els de la Selva*, etc.

Albert Jané